

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Jarmilou Úředníčkovou v právní věci

žalobců:

- a) O. K.,
- b) O. K.,
- c) nezletilá A. K., všichni státní příslušnost Ukrajina, všichni bytem X nezletilá žalobkyně c) zastoupena zákonnou zástupkyní matkou – žalobkyní b), všichni zastoupeni Mgr. Beatou Kaczynskou, advokátkou sídlem 737 01 Český Těšín, Masarykovy sady 76/18,

proti

žalovanému:

Ministerstvo vnitra ČR,
sídlem 170 34 Praha 7, Nad Štolou 3,

o žalobách proti rozhodnutím žalovaného ze dne 7.12.2017 č. j. OAM-734/ZA-ZA11-ZA20-2017 a č. j. OAM-733/ZA-ZA11-ZA20-2017

takto:

I. Žaloby se zamítají.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobcům nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu).
2. Žalobce a) O. K. proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7.12.2017 č. j. OAM-734/ZA-ZA11-ZA20-2017 podal v zákonné lhůtě dne 20.12.2017 žalobu. Řízení je vedeno pod sp. zn. 63 Az 25/2017. Žalobkyně b) O. K. a nezletilá žalobkyně c) A. K. podaly proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7.12.2017 č. j. OAM-733/ZA-ZA11-ZA20-2017 v zákonné lhůtě u zdejšího soudu žalobu. Věc byla vedena pod sp. zn. 63 Az 26/2017. Usnesením ze dne 6.3.2018 č. j. 63 Az 25/2017-44 soud spojil věci sp. zn. 63 Az 25/2017 a sp. zn. 63 Az 26/2017 ke společnému řízení s tím, že jako věc hlavní bude vedena věc sp. zn. 63 Az 25/2017.
3. Žalobci uvedli, že jsou v jejich případě splněny podmínky pro udělení mezinárodní ochrany, a to minimálně ve formě doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Namítali, že ve správním řízení bylo prokázáno, že s ohledem na výhrůžky, kterým na Ukrajině opakovaně čelil žalobce a) [manžel žalobkyně b) a otec nezletilé žalobkyně c)] jim hrozí v případě návratu do země původu nebezpečí vážné újmy. Nesouhlasí proto se skutkovými zjištěními žalovaného ani s jeho právními závěry. Žalobci vyslovili nesouhlas se způsobem, jakým žalovaný zhodnotil relevantní skutečnosti, tedy s tím, jaké závěry dovodil jednak z výpovědi žalobců a) a b) a jednak ze shromážděných informací o politické a bezpečnostní situaci a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině. Vyslovili přesvědčení, že splňují zákonné podmínky dané § 14a odst. 1 zákona o azylu. Uvedli, že žalobce a) ve dne i v noci opakovaně čelil výhrůžkám, že celá rodina „bude zničena“. Tyto výhrůžky žalobci a) a b) subjektivně vnímali jako reálnou hrozbu fyzickou likvidací. Výhrůžky tak nepochybně naplňují podmínku vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Reálnost naplnění hrozby dokládají dostupné informace o zemi původu a stavu dodržování lidských práv, z nichž plynou poznatky o zneužívání moci a nezákonném jednání ze strany bezpečnostních složek Ukrajiny. Žalobci uvedli, že žalobce a) vysvětlil, z jakého důvodu se nepokusil využít ochrany v zemi původu. Jelikož měl za to, že tím, kdo mu volal a vyhrožoval, byli příslušníci SBU, považoval stížnost za bezpředmětnou. V daných souvislostech žalobci odkázali na rozsudek NSS č. j. 5 Azs 66/2008-70 s tím, že závěry tohoto rozsudku lze vztáhnout na projednávanou věc. I v případě žalobce a) lze dovodit, že po něm nebylo lze bez dalšího spravedlivě považovat, aby vyhledal pomoc policie, a to tím spíše, že byl sám v minulosti obětí nezákonného jednání policistů. I v případě žalobkyně lze dovodit, že po žalobkyni a) nelze bez dalšího spravedlivě požadovat, aby vyhledala pomoc policie, když její manžel byl sám v minulosti obětí nezákonného jednání policistů. Žalobkyně b) rovněž nesouhlasila se způsobem, jakým se žalovaný vypořádal s jejími obavami vyplývajícími z bezpečnostní situace na Ukrajině. Žalobkyně b) citovala z rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 62/2016-87, v němž se soud zabýval mimo jiné možností naplnění podmínek

pro udělení doplňkové ochrany ve vztahu k aktuální situaci na Ukrajině v případě, kdy žadatelé o mezinárodní ochranu pocházejí z území, na kterém ozbrojený konflikt přímo neprobíhá. Žalobkyně b) vyslovila přesvědčení, že úvahy nastíněné v uvedeném rozsudku Nejvyššího správního soudu nejsou v napadeném rozhodnutí žalovaného obsaženy a informace jím shromážděné o aktuální situaci na Ukrajině neumožňují tyto otázky v plném rozsahu zhodnotit. Žalobkyně b) má za to, že opatřil-li by si žalovaný dostatek informací o aktuální situaci na Ukrajině a zejména pak v Záporožské oblasti, v níž žalobkyně žily, vedlo by to k odlišnému právnímu posouzení věci. Žalobkyně b) rovněž nesouhlasila s hodnocením možnosti přesídlení obou žalobkyň v rámci Ukrajiny. Poukázala na to, že přestože na Ukrajině existuje zákon, který má pomáhat řešit situaci vnitřně vysídlených, není tato legislativa dle žalobkyně b) fakticky naplňována. Nelze proto po ní a její rodině spravedlivě požadovat, aby svou situaci řešila formou vnitřního přesídlení.

4. Žalovaný v písemných vyjádřeních navrhl, aby obě žaloby byly zamítnuty. Vyslovil názor, že vycházel z dostatečně zjištěného stavu věci. Důvodem popisovaných potíží žalobce a) nebyla jeho rasa, národnost, náboženství ani politické přesvědčení či cokoliv jinak relevantního, ale pouze a jen snaha vojenských a posléze pravděpodobně i policejních složek zjistit místo pobytu jeho syna, s nímž žil ve společné domácnosti. Žalovaný konstatoval, že ani sám žalobce nebyl schopen správnímu orgánu konkrétně sdělit, kdo stál za předmětnými telefonáty, ani to, kde se v současnosti jeho syn nachází. Obavy z výhrůžek nijak neřešil, ač mohl, jak dokládají informace o zemi původu. Co se týče údajného nevhodného chování konkrétních příslušníků policie, kteří měli žalobce zbít, protože si stěžoval na prodej drog, žalovaný především upozornil, že co do intenzity ani míry nelze toto rovněž označit za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Poukázal na to, že sám žalobce uvedl, že k zadržení došlo před třemi nebo čtyřmi lety, trvalo jednu hodinu a jednalo se pouze o tento jeden problém s policií. Předtím ani poté žalobce žádné problémy s policií neměl. K tvrzení žalobce, že se v souvislosti s tímto incidentem na jiný státní orgán ani neobrátil a nikde si nestěžoval, protože se obával, aby neublížili dceři, žalovaný uvedl, že s touto argumentací se nemůže ztotožnit. Dle žalovaného pokud tedy žalobce měl i nadále obavy z pracovníků policie, mohl se obrátit se stížností na jejich jednání na vyšší policejní orgány či prokuraturu. On však nic takového neučinil a odpovědné orgány jeho vlasti mu tak ani nemohly zajistit potřebnou ochranu, jelikož o jeho situaci nebyly informovány. V případě žalobce proto rozhodně nelze dojít k závěru, že by byla příslušnými ukrajinskými orgány odmítnuta ochrana jeho osoby, či že by poskytnutá ochrana byla nedostatečná, tedy že by stát nebyl schopen či ochoten mu poskytnout ochranu. Skutečnost, že v zemi původu žalobce existují problémy v oblasti dodržování zákonů či nižší efektivnost pomoci ze strany policie ve věci případných problémů s osobami, údajně bezpečnostní služby SBU, ještě samo o sobě nedokládá, že by se žalobce nemohl domáhat pomoci, či že by mu státní orgány nemohly poskytnout účinnou ochranu. Tento závěr je v souladu s novější zprávou o Ukrajině, a to Ukrajina, Informace OAMP ze dne 22.1.2018: situace a v zemi, politická a bezpečnostní situace, mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, vojenská služba a vnitřně přesídlené osoby. Žalovaný poznamenal, že se řídil právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem, který judikoval, že nedůvěra stěžovatele ve státní instituce zdůvodňovaná tvrzením, že nejsou schopny jej

ochránit, nelze podřadit pod důvody pro udělení azylu (viz rozsudek NSS ve věci sp. zn. 5 Azs 7/2004). Žalovaný připomenul, že azylově relevantním důvodem nebudou „ani excesy při vyšetření, a to zpravidla ani dějí-li se opakovaně, nejsou-li vedeny zlovolným záměrem, či obecná tvrdá praxe orgánů trestní spravedlnosti, nedosahuje-li nelidských rozměrů“. Ohledně tvrzení žalobců o nemožnosti domáhat se ochrany v zemi původu před jednáním osob, žalovaný poukázal na závěry Nejvyššího správního soudu v rozsudku č. j. 9 Azs 99/2017-28. Žalovaný dále citoval z usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 9 Azs 14/2017-30, v němž je zhodnoceno, že vymáhání práva na Ukrajině není vždy efektivní, avšak ze zpráv o zemi původu nevyplyvá, že by tomu tak bylo ve vztahu k běžné kriminalitě v oblastech, kde nepanují boje a není proto možné Ukrajinu považovat za zhroucený stát neschopný vykonávat základní funkce. Žalovaný má za to, že k závěrům obsaženým v rozhodnutí dospěl na základě logických, objektivně podložených úvah, jež v odůvodnění odpovídajícím způsobem rozvedl. Žalovaný rovněž poznamenal, že mu z jeho správní činnosti je známo, že manželka žalobce a) – žalobkyně b) se vůbec nezminila o tom, že žalobci a) mělo být vyhrožováno kvůli jeho synovi, nýbrž po celou dobu uváděla, že manželovi bylo vyhrožováno, protože on sám nechtěl jít do války, což dle žalovaného poněkud devaluje žalobcova vlastní sdělení učiněná v průběhu řízení o mezinárodní ochranu.

5. K žalobním námitkám žalobkyně b) a c) žalovaný konstatoval, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že tvrzeným důvodem jejich žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla obava z výhrůžek spojených s možným nástupem žalobce a) na vojenskou službu, rovněž obava, že v případě nástupu žalobce a) do armády, zůstanou žalobkyně samy, dále strach z kriminality na Ukrajině a rovněž obava z tamní nedostatečné lékařské péče. K obavám žalobkyně b) z povolání žalobce a) k výkonu vojenské služby v Ukrajinské armádě žalovaný konstatoval, že branná povinnost patří k základním státoobčanským povinnostem. Zprávy o zemi původu pak uvádějí, že v souvislosti se stabilizací situace na východě Ukrajiny nebyla v roce 2016 ani v roce 2017 vyhlášena žádná další mobilizace a podle ukrajinských představitelů se o ní ani neuvažuje. Navíc odvodový věk pro povinnou základní vojenskou službu na Ukrajině je mezi 18 až 27 rokem. Manžel žalobkyně b) – žalobce a) je narozen v roce 1973, tudíž se jedná o muže ve věku 45 let, kterému vojenská povinnost nehrozí. Z uvedeného plyne závěr, že obavy žalobkyně b) z odvodu manžela do války nejsou opodstatněné.
6. K žalobkyní b) uvedeným výhrůžkám ze strany vojenské správy či SBU jejímu manželovi, žalovaný uvedl, že žalobkyně a) nikdy nebyla v přímém kontaktu s osobami, které údajně měly vyhrožovat jejímu manželovi. Žalovaný konstatoval, že sama žalobkyně a) nebyla v průběhu správního řízení schopna sdělit, kdo konkrétně, kdy a jak často jejímu manželovi vyhrožoval. O pomoc na státní orgány se ani ona, ani její manžel, neobrátili. Dle žalovaného v průběhu správního řízení nebyly zjištěny skutečnosti dokládající, že by v případě návratu mohly být žalobkyně vystaveny ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. K aktuální bezpečnostní situaci v místě bydliště žalobců žalobkyně b) v průběhu správního řízení sdělila, že je tam bezpečno, v jejich městě se nebojuje. Boje začínají 100 km od města, ale ozbrojení, podnapilí lidé chodí po ulicích bez problémů, ve městě se střílí a každý den se objevují zprávy o tom, kdo byl zabit apod. V současné době kriminálníci bojují o majetek, o

továrny, o dílny, o výrobní prostředky atd. Žalovaný zdůraznil, že žalobci před odjezdem z vlasti žili v Záporožské oblasti ve městě Záporoží, tedy v místech nacházejících se pod plnou kontrolou ukrajinské ústřední vlády. Žalovaný poukázal na novější informaci o Ukrajině, Informaci OAMP z 22.1.2018, z níž plyne, že v kapitole vnitřně přesídlené osoby je uvedeno, že v Záporožské oblasti žije zhruba 86.000 přesídlených osob. V kapitole 4 – bezpečnostní situace v jednotlivých oblastech Ukrajiny je zmíněna i Záporožská oblast, která je pod kontrolou ukrajinské ústřední vlády a podle dostupných informací od roku 2014 tam nedocházelo k žádným dalším bezpečnostním incidentům. Obecná tvrzení, že ve státě je chaos, mladí lidé jsou závislí na drogách, ve městě dochází ke střelbě mezi kriminálními živly, jsou skutečnosti obecného charakteru a nezakládají důvod k udělení azylu, či doplňkové ochrany. Ani současnou bezpečnostní situaci na Ukrajině nelze ve vztahu k žalobkyním považovat za důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu či doplňkové ochrany dle ust. § 14a zákona o azylu. Žalovaný si je vědom probíhajících ozbrojených střetů mezi ukrajinskými bezpečnostními složkami a místními separatisty v části Doněcké a Luhanské oblasti na Ukrajině. Dle Zprávy OHCHR o stavu lidských práv na Ukrajině z 16.2. – 15.5.2017, ze dne 13.6.2017 panuje pro civilní obyvatelstvo na územích ovládaných nevládními subjekty a podél kontaktní linie špatná bezpečnostní situace, tamní obyvatelé jsou omezováni na svých lidských právech a existují problémy s dostupností humanitární pomoci. Nepříznivá situace tak postihuje především osoby žijící v oblastech konfliktu či na bojové linii dotyku, což není případ žalobkyň, které žily v Záporoží.

7. U jednání účastníci setrvali na svých procesních stanoviscích.
8. Krajský soud přezkoumal žalobou napadená rozhodnutí podle § 65 a následujících zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen s.ř.s.), v mezích žalobních bodů. Při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání rozhodnutí žalovaným (§ 75 odst. 1 a 2 s.ř.s.). Po provedeném dokazování dospěl k závěru, že žaloby nejsou důvodné.
9. Z obsahu správních spisů bylo zjištěno, že žalobci požádali o mezinárodní ochranu 5.9.2017, přičemž žalobkyně b) tak učinila i za nezletilou dceru účastníků žalobkyni c). V žádosti o mezinárodní ochranu žalobci uvedli, že jsou ukrajinské národnosti, vyznávají pravoslavné křesťanství. Nebyli členy žádné politické strany, nebyli politicky aktivní. Před odchodem z Ukrajiny bydleli ve městě Záporoží. Do České republiky přicestovali vlakem 15.8.2017 v rámci bezvízového styku. O mezinárodní ochranu v České republice nebo v jiných státech v minulosti nežádali. Zdravotní stav žalobců je dobrý. Žalobce a) sdělil, že o mezinárodní ochranu v České republice požádal z obavy o život své rodiny. Někdo mu telefonuje. Vyhrožuje mu. Před odchodem z Ukrajiny žalobci bydleli ve městě Záporoží. V žádosti o mezinárodní ochranu a v rámci pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany dne 8.9.2017 žalobce a) uvedl, že v Záporoží bydlel společně s žalobkyní b) a dětmi v rodinném domě, jehož vlastníkem je žalobkyně b). Žalobce a) ve vlasti pracoval až do svého odchodu jako automechanik. K opuštění vlasti se rozhodl po telefonátech, které začaly koncem května 2017 a trvaly až do konce června téhož roku. Doplnil, že mu telefonovali ve dne i v noci. Z počátku mu říkali, že jsou od policie, pak od SBU, následně tvrdili, že jsou z Berkutu. Jednalo se asi o 20 nebo 30 hovorů z různých čísel.

Telefonáty byly nepravdivé, 1 až 3 krát týdně. Volající tvrdili, že hledají jeho syna a bylo mu sděleno, že pokud jim syna nevydá, tak zničí celou jeho rodinu. Syn nechce jít do války, proto jej hledali. Kde se syn nachází, žalobce nechtěl těmto lidem prozradit, protože by syna zabili. Na doplňující dotaz správního orgánu, kde se syn nachází, žalobce a) odpověděl, že neví, je někde buď v Evropě, nebo v Izraeli. Lidem, kteří mu telefonovali, řekl, že vše nahlásí na SBU. Oni mu odvětili, že tam ani nedojede. Žalobce se domníval, že mu telefonovali pracovníci SBU. Na jednání pracovníků SBU si nemohl stěžovat, protože Ukrajina je jiný stát, není tam svoboda. Stížnost na nadřízený orgán SBU nemohl podat, protože to na Ukrajině nejde. Na doplňující dotaz správního orgánu, na základě čeho tvrdí, že na Ukrajině není svoboda žalobce a) doplnil, že po vojenském převratu přišel k moci Porošenko, lidé začali chodit na ulici a vykřikovat, že nejsou spokojeni se situací na Ukrajině. Porošenko vydal nařízení proti účastníkům mítinků a zakázal je. Lidé, kteří se mítinků účastní, mohou jít do vězení a jsou považováni za separatisty. Na otázku správního orgánu, kdy si začal vyřizovat pas, žalobce a) uvedl, že v červenci roku 2017. Vyřízení trvalo asi 2 týdny, neměl s tím žádné problémy, ani s vycestováním ze země. Finanční prostředky na cestu si vydělal a měl také úspory. Cílem bylo vycestovat z Ukrajiny v rámci bezvízového režimu jako turista. O mezinárodní ochranu nepožádal ihned po příjezdu do České republiky, ale až dne 5.9.2017, protože se bál kontaktovat migrační střediska. V rámci pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce sdělil, že si kvůli prodeji drog před 3 nebo 4 roky stěžoval na policii. Tam jej zatklí a zbili. Bylo to z toho důvodu, že nadával kolemjdoucím policistům, kteří si nevšímají narkomanů prodávajících drogy ostatním lidem. Na policejní stanici dostal zezadu ránu do hlavy a ztratil vědomí. K vědomí přišel až v policejním voze. Policisté mu řekli, že bude-li si ještě jednou stěžovat, najdou u něho drogy, zbraně a zatknou jej. Na jednání policie si nestěžoval, nijak to neřešil. Bál se o dceru, aby jí neublížili. Od této události žádné další problémy s policií neměl. Na podzim roku 2015 se rozhodl zavřít svůj podnik – minitancí technické služby, a to poté, co neoficiálním ozbrojeným skupinám, které bojují na straně Ukrajiny a kterým říkájí dobrovolníci, odmítl opravovat auta a vyzbrojovat automobily kulometry. V místě jeho posledního bydliště v Záporoží se nebojuje. Linie dotyku je 80 km vzdálená. Ve městě se ale rozmohly kriminální živly, které si rozdělují majetek města. Žalobce se nesnažil řešit své problémy přestěhováním do jiné části země, protože by to nebylo řešení jeho problémů. V případě návratu do vlasti se o sebe nebojí. Obavy má o dceru, která nechce zůstat sama. Do vlasti by byl ochoten se vrátit v případě, že by odstoupila současná vláda a muselo by dojít ke změnám stejně jako v Gruzii. Na otázku správního orgánu, zda měl ve vlasti v minulosti nějaké problémy se státními orgány, úřady, soudy, policií, armádou, žalobce odpověděl záporně. Nikdy nebyl trestně stíhán. V průběhu správního řízení bylo objasněno, že tvrzeným důvodem žádosti žalobce a) o udělení mezinárodní ochrany je obava z výhrůžek spojených s možným nástupem jeho syna na vojenskou službu a strach o rodinu.

10. Žalobkyně b) v žádosti o mezinárodní ochranu a při pohovoru k této žádosti uvedla, že nikdy proti ní nebylo vedeno trestní stíhání. O mezinárodní ochranu žádá, protože v její vlasti probíhá válka a i přestože nebyl vyhlášen výjimečný stav, jsou muži nuceni vstoupit do armády. Její manžel je nucen podepsat smlouvu a jít bojovat. Obává se, že by zůstala s dítětem sama. Ve státě panuje chaos, mladí lidé jsou závislí na drogách a

kriminalita není potlačována. K opuštění vlasti se rozhodla poté, co začalo být její rodině během července až srpna 2017 vyhrožováno. Na doplňující dotaz správního orgánu, co bylo konkrétní příčinou jejího odchodu z Ukrajiny, žalobkyně b) sdělila, že konkrétní důvod nebyl. Neustále jim telefonovali, vyhrožovali jim. Na dotaz, jak se válka na Ukrajině dotýká přímo jí a nezletilé dcery, žalobkyně uvedla, že u nich ve městě lze zahlédnout převoz tanků a ozbrojených osoby na východ Ukrajiny. Zbraně je možné pořídit bez problému na tržnici a kriminální živly si mezi sebou vyřizují účty. Člověk se může stát nevinnou obětí jejich jednání. Ona sama osobní zkušenost s jednáním kriminálních živlů neměla. K současné bezpečnostní situaci v místě jejího bydliště žalobkyně sdělila, že je tam bezpečno. V jejich městě se nebojuje. Boje začínají 100 km od města. Žalobkyně b) dále uvedla, že když její manžel nepůjde do války, podstrčí jim drogy a následně budou oba uvězněni a dcera bude umístěna do internátu. Manžel dostal pouze předvolání a na vojenské správě vysvětlil, že má malé dítě a manželku, kterou nemá kdo živit. Na nějakou dobu ho nechali být. Později, na podzim roku 2016 mu začali znovu posílat předvolání. Naposledy předvolání obdržel na jaře roku 2017. Rovněž mu začali z vojenské správy volat a vyhrožovat. Volající nesdělil své jméno. Navíc mluvil s žalobcem a). K telefonátu došlo v červnu 2017. O telefonátech jí v létě 2017 informoval žalobce a). Neříkal jí ale vše, aby ji nerozrušoval. Žalobce a) jí sdělil, že mu telefonovali, nepředstavili se a žádali jej, aby podepsal smlouvu a nastoupil do bojů. Žalobkyně neví, kdo přesně manželovi vyhrožoval. Jí osobně nikdy vyhrožováno nebylo. V osobním kontaktu se zaměstnanci vojenské správy nikdy nebyla. Cestovní doklady si rodina začala vyřizovat na začátku července 2017, trvalo to přibližně měsíc a neměli s tím žádný problém. Ukrajinu opustili bez problémů. K možnosti přestěhování do jiné části Ukrajiny žalobkyně b) sdělila, že situace na Ukrajině je všude stejná, přestěhování by jejich situaci neřešilo. V průběhu správního řízení bylo objasněno, že tvrzeným důvodem žádosti žalobkyň b) a c) o udělení mezinárodní ochrany je obava z výhrůžek spojených s možným nástupem žalobce a) na vojenskou službu, rovněž obava, že v případě nástupu žalobce a) do armády zůstane žalobkyně b) s dcerou sama, dále strach z kriminality na Ukrajině a rovněž obava z tamní nedostatečné lékařské péče.

11. Ve správních spisech jsou založeny informace o zemi původu, ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině, konkrétně Informace MZV ČR č. j. 110105/2014-LPTP ze dne 1.8.2014, Informace OAMP – Ukrajina, situace v zemi – politická, bezpečnostní situace, mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, vojenská služba, vnitřně přesídlené osoby ze dne 24.7.2017, Výroční zpráva Amnesty International 2017 ze dne 22.2.2017, Zpráva Úřadu vysokého komisaře Organizace spojených národů pro lidská práva (dále jen OHCHR) o stavu lidských práv na Ukrajině 16.2. až 15.5.2017, ze dne 13.6.2017, Zpráva organizace Freedom House Svoboda ve světě 2017 – Ukrajina, z ledna 2017. Žalobci byli seznámeni s podklady pro vydání rozhodnutí. Žalobce a) uvedl, že z informací z ukrajinských médií a telefonických hovorů s příbuznými a kamarády plyne, že se na Ukrajině schyluje k novému puči, jsou odchyťováni mladí lidé přímo v práci, na ulici, v autobuse, v kavárně a odvádí je na vojnu. Sice říkají, že mladí branci nebudou odvedeni do ATO, ale všichni tam skončí. Má rovněž informace o tom, že k nim domů dochází policie a chtějí jeho a syna vzít do ATO nebo do vězení. Shodně se vyjádřila k podkladům pro vydání rozhodnutí i žalobkyně b). Oba žalobci navrhli

následně v průběhu správního řízení, aby jako podklad pro vydání rozhodnutí využil zprávu kanadské Rady pro přistěhovalectví a uprchlíky, v níž se má uvádět, že v minulosti byly mechanismy policejních stížností ve většině případů neúčinné a někdy dokonce vedly k represím vůči stěžovatelům a že na Ukrajině neexistuje žádný nezávislý systém na podání stížnosti na policii a není v plánu ani žádný takový systém vytvořit, dále navrhli, aby správní orgán využil i zprávu amerického US Department of State z března 2017, která mimo jiné uvádí, že závažným problémem na Ukrajině zůstává beztrestnost pachatelů v případech zneužívání moci ze strany donucovacích orgánů. Z těchto zpráv žalobci dovozovali, že by na Ukrajině neměli přístup účinné ochrany před nezákonným jednáním bezpečnostních složek. Žalovaný k tomu uvedl, že jím shromážděné podklady aktuálně vystihují bezpečnostní situaci na Ukrajině, věnují se také možnosti využití právní ochrany ukrajinskými státními orgány, včetně možnosti vnitřního přesídlení. Zdůraznil, že shromážděné zprávy byly vydány mezinárodně uznávanými institucemi zabývajícími se bezpečnostní situací a ochranou lidských práv ve světě. Ke konkrétním důvodům žádosti žalobců o mezinárodní ochranu se podrobně vyjadřuje především Informace OAMP – Ukrajina, situace v zemi, ze dne 24.7.2017, která vychází z řady informací vládních i nevládních institucí, včetně zprávy amerického US Department of State z března 2017. Žalovaný dále uvedl, že k možnosti ochrany před nezákonným jednáním bezpečnostních služeb tato výše uvedená zpráva mimo jiné uvádí, že Ukrajina přijala řadu ústavních reforem a reformních zákonů vztahující se k soudní moci, bezpečnostním složkám, zejména policii, ekonomické politice, k boji proti korupci nebo decentralizaci. Dle žalovaného přesto, že je v této zprávě uvedeno, že přes mírný ekonomický růst v roce 2016, se Ukrajina potýká s pokračující ekonomickou krizí a korupcí, je možné, jak je uvedeno v Informaci MZV ČR č. j. 110105/2014-LPTP ze dne 1.8.2014, podat stížnost proti postupu policejních složek a domáhat se tak ochrany od státních orgánů Ukrajiny. V této oblasti se nic nezměnilo. Žalovaný nezpochybnil tvrzení žalobce uvedená ve zmíněné zprávě kanadské Rady pro přistěhovalectví a uprchlíky a připustil, že mechanismy policejních stížností mohou být mnohdy neúčinné, poznamenal, že i přes tento fakt žalobcům nebylo bráněno řešit problém s údajnými výhrůžnými telefonáty bezpečnostních složek nejdříve prostřednictvím ukrajinských státních orgánů. V souvislosti s popsány reformními kroky provedenými ukrajinskou vládou je dle žalovaného nepochybné, že možnost ochrany na Ukrajině existuje, je dostupná všem osobám včetně žalobců. Ti žádné kroky ke své ochraně nepodnikli, na nikoho se s žádostí o pomoc neobrátili, ani nesdělili žádné relevantní informace, proč by neměla být v jejich případě stížnost řešena, nebo proč by měli mít v souvislosti s podanou stížností nějaké konkrétní problémy. Dle žalovaného na základě uvedeného lze pouze spekulovat, jak by případná stížnost byla v jejich konkrétním případě řešena.

12. Na návrh žalovaného soud provedl důkaz Informací OAMP z 22.1.2018 – Ukrajina – situace v zemi – politická a bezpečnostní situace, mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, vojenská služba, vnitřně přesídlené osoby. Jednalo se o přípustný důkaz vypovídající o aktuální situaci přiměřené datu vydání rozhodnutí soudu. K námitce zástupkyně žalobců dále poznamenává, že tato listina nemohla být podkladem pro rozhodnutí žalovaného, neboť je ze dne 22.1.2018, přičemž žalobou napadená rozhodnutí byla vydána před tímto datem, a to 7.12.2017. Z citovaného listinného důkazu bylo zjištěno, že ohledně politické situace na Ukrajině se v tomto

dokumentu kromě popisu politického systému na Ukrajině konstatuje, že organizace Freedom House ve zprávě Svoboda ve světě 2018 přiděluje Ukrajině za rok 2017 status „částečně svobodná“ a zemi hodnotí ve své sedmistupňové škále stejně jako za rok 2016 stupněm 3 v oblasti politických práv i občanských svobod. Od zhroucení režimu Viktora Janukovyče v únoru 2014 přijala Ukrajina řadu ústavních reforem a reformních zákonů vztahujících se k soudní moci, bezpečnostním složkám, zejména policii, ekonomické politice, k boji proti korupci nebo decentralizaci. Ukrajinská vláda přistoupila v oblasti svobody projevu k některým restriktivním opatřením kvůli tzv. informační válce s ruskou federací a ochraně národní bezpečnosti. Obecně byla svoboda projevu dodržována nehledě na několik incidentů představujících hrozbu pro svobodu sdělovacích prostředků, a to zejména v souvislosti s napjatými vztahy s Ruskem. V kapitole mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách se mimo jiné uvádí, že zákon rušící trest smrti podepsal prezident Leonid Kučma 22.3.2000. Ukrajina se tudíž řadí k zemím, jejichž zákony neumožňují uložit trest smrti za žádný trestný čin. K bezpečnostní situaci na Ukrajině se v listině konstatuje, že ta se v roce 2015 relativně uklidnila a nadále zůstává klidná, ale situace na východě Ukrajiny je stále napjatá. Bezpečnostní incidenty se soustřeďují k tzv. linii dotyku. Od znatelného snížení síly bojů v říjnu 2015 dochází k častému lokálnímu propuknutí bojů na linii dotyku. K napjaté situaci na linii dotyku přispívá fakt, že nedošlo k úplnému stažení těžkých zbraní z linie, ačkoliv se jedná o součást minských dohod. V průběhu druhé poloviny roku 2017 platilo na linii několik příměrů, která byla pravidelně porušována, ať jednou nebo druhou stranou. Co se týče bezpečnostní situace v jednotlivých oblastech Ukrajiny, pak ohledně Záporožské oblasti se v dokumentu uvádí, že tato oblast je pod kontrolou ukrajinské ústřední vlády. Napětí a aktivita proruských sympatizantů se objevily na jaře 2014, nicméně podle dostupných informací od té doby nedocházelo k žádným dalším bezpečnostním incidentům. Co se týče vojenské služby včetně základní vojenské služby a částečné mobilizace v letech 2014 až 2015, dokument obsahuje informace o tom, že v souvislosti se stabilizací situace na východě Ukrajiny po uzavření tzv. minských dohod nebyla v roce 2016 ani v roce 2017 vyhlášena žádná další mobilizace a podle ukrajinských představitelů se o ní nadále ani neuvažuje. Ukrajinská armáda postupně zvyšuje počty profesionálních vojáků, kteří slouží v konfliktních zónách na východě Ukrajiny. V září 2016 při příležitosti podpisu výnosu o demobilizaci vojáků z poslední vlny částečné mobilizace prezident Porošenko uvedl, že jde o krok k armádě složené z profesionálních vojáků a že v konfliktních zónách zůstanou pouze vojáci s profesionálním kontraktem (na základě smlouvy s armádou). V prohlášení vydaném 2.11.2016 pak sdělil, že v současné době na východoukrajinské frontě (linie dotyku) již nejsou žádní mobilizovaní vojáci, ale pouze dobrovolníci a profesionální příslušníci armády. Demobilizace vojáků povolaných v letech 2014 a 2015 v rámci částečné mobilizace proběhla postupně na základě prezidentských výnosů v několika etapách v roce 2015 a 2016. Při příležitosti podpisu výnosu o demobilizaci posledních vojáků povolaných do armády kvůli konfliktu na východě země prezident Porošenko 26.9.2016 uvedl, že do konce října 2016 by měli být všichni takto mobilizovaní vojáci propuštěni do záloh. Na Ukrajině je povinná základní vojenská služba, zákon stanovuje odvodní věk mezi 18 až 27 lety pro zdravotně způsobilé muže, kteří nemají právo na odklad nebo osvobození od odvodu na základní vojenskou službu a stanovuje délku jejího trvání na 18 měsíců, resp. 12 měsíců pro osoby s vyšším nebo

vysokoškolským vzděláním. Vojáci základní vojenské služby nejsou od podzimu 2014 povoláváni do oblasti bojů na východě země (zóny ATO). V kapitole vnitřně vysídlené osoby se v dokumentu kromě jiného uvádí, že oproti předchozímu období počet vnitřně vysídlených osob poklesl, prvním zákonem upravujícím postavení vnitřně přesídlených osob včetně osob z východní Ukrajiny se stal zákon „o zajištění práv a svobod vnitřně přesídlených osob“ z podzimu 2014. Zákon poskytuje všeobecný rámec pro poskytnutí ochrany vnitřně přesídleným osobám, mimo jiné přístup k základním právům, poskytování ochrany pro diskriminaci a nucenému návratu a zajištění pomoci v případě dobrovolného návratu a zároveň zajišťuje i zjednodušení přístup k sociálním a ekonomickým službám. Zákon pak byl v následujících letech několikrát novelizován.

13. Krajský soud především dospěl k závěru, že žalovaný zjistil skutkový stav v potřebném rozsahu, obstaral si dostatek informací potřebných k vydání rozhodnutí. Shromážděné informace ohledně bezpečnostní a politické situace na Ukrajině soud považuje za zcela dostatečné a přiměřeně aktuální k datu vydání napadených rozhodnutí. Žalovaným zjištěný skutkový stav nedoznal změn ani v průběhu soudního řízení po provedení důkazu aktuální Informací OAMP z 22.1.2018 o politické a bezpečnostní situaci na Ukrajině zabývající se situací zejména v letech 2016 a 2017.
14. V žalobě žalobci napadli hodnocení možnosti udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Dle § 14a odst. 1 zákona o azylu bude doplňková ochrana udělena cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy, a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Za vážnou újmu se považuje uložení nebo vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky (§ 14a odst. 2 zákona o azylu).
15. Při posouzení této otázky je nutno hodnotit stav současný, resp. stav k návratu žalobců do země původu s odkazem na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 80/2007-87, v němž Nejvyšší správní soud vyslovil, že pro zjištění okolností rozhodných pro udělení doplňkové ochrany je tedy určující doba případného návratu žadatele o azyl do jeho vlasti. V případě uplatnění článku 33 Ženevské úmluvy a řešení otázek týkajících se rozhodování o poskytnutí doplňkové ochrany, která je podle aktuální právní úpravy vnitrostátním prostředkem k naplnění požadavku plynoucího ze zásady „non refoulement“, je z povahy věci a z podstaty samotného tohoto právního institutu logicky dovoditelné, že dokazování a posuzování skutkových okolností, konkrétně situace v zemi původu žadatele ve vztahu k jeho individuálním poměrům a k dalším faktům, které je sám schopen doložit, nebo které jsou jinak zřejmé, je nutno vázat k okamžiku, kdy má být o doplňkové ochraně rozhodováno, tedy se zřetelem k současnosti či spíše blízké budoucnosti, nikoli však směrem do

minulosti, konec citace. I vzhledem k těmto závěrům soud provedl důkaz Informací OAMP z 22.1.2018 o politické a bezpečnostní situaci na Ukrajině, která vypovídá o aktuálních poměrech. Z napadených rozhodnutí je patrné, že se žalovaný zabýval posouzením, zda žalobcům hrozí v případě návratu na Ukrajinu vážná újma dle § 14a odst. 2 zákona o azylu. Soud zdůrazňuje, že doplňkovou ochranu lze žadateli přiznat jen za podmínky, že existuje skutečné nebezpečí vážné újmy. Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 2 Azs 71/2006-82 uvedl, že „reálným nebezpečím“ (srov. rovněž § 14a odst. 1 zákona o azylu, jež užívá ve stejném významu slovní spojení „skutečné nebezpečí“) nutno rozumět, že ve významném procentu případů obdobných situaci stěžovatele dojde k nežádoucímu následku, takže stěžovatel má dobré důvody se domnívat, že takovýto následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho. Ani test „reálného nebezpečí“, ale nedosahuje intenzity trestního standardu „nadevší pochybnost“, ani důkazního standardu užívaného v zemích common law v civilních věcech („vyšší pravděpodobnost, že ano, než že ne“). Soud předně souhlasí se závěrem žalovaného, že žalobci neuvedli, a ani žalovaný nenalezl žádné skutečnosti, na základě kterých by mohla žalobcům hrozit v případě návratu do vlasti vážná újma uložením nebo vykonáním trestu smrti, a to již proto, že trest smrti byl na Ukrajině zrušen již v roce 2000. Žalovaný se rovněž zabýval otázkou, zda žalobcům hrozí v případě návratu do vlasti nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání ve smyslu článku 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání. Soud souhlasí s žalovaným, že žalobci během správního řízení neuvedli nebo nedoložili nic, co by nasvědčovalo tomu, že by měli ve své vlasti závažné problémy a že by jim po návratu hrozilo nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Soud na tomto místě poznamenává, že primárním zdrojem informací podstatných pro udělení mezinárodní ochrany je samotný žadatel o udělení mezinárodní ochrany, z obsahu jeho žádosti se pak v následujících fázích řízení o udělení mezinárodní ochrany vychází. Žadatele stíhá břemeno tvrzení, které je dále doplněno i důkazním břemenem, které je však již rozloženo mezi žadatele a správní orgán. Ten je taktéž povinen k důvodům uvedeným v žádosti o mezinárodní ochranu, zajistit maximální možné množství důkazů. Dle konstantní judikatury zjišťuje správní orgán skutečný stav věci pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu řízení o mezinárodní ochraně uvedl (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 22/2003-41). Dle názoru soudu rozhodnutí žalovaného jsou podrobně odůvodněna a zabývají se všemi žalobci tvrzenými skutečnostmi. K jimi tvrzeným výhrůžkám žalobci a) ohledně zjištění pobytu syna v souvislosti s jeho možným nástupem na vojenskou službu a strach o rodinu, resp. výhrůžkám spojeným s možným nástupem žalobce a) do armády [tvrzení žalobkyň b) a c)], přičemž žalobce a) uvedl, že dotyčné osoby mu nejprve řekly, že jsou od policie, pak z SBU a nakonec, že jsou z Berkutu, žalovaný především konstatoval, že se jednalo pouze o výhrůžky telefonické a zcela přiléhavě zdůraznil, že žalobci tento problém s nikým neřešili, na nikoho se s žádostí o pomoc neobrátili a nevyužili možnosti právní ochrany, kterou jim dává jejich vlast. Soud zastává názor, že nesouhlasili-li žalobci s konáním neznámých osob, které považovaly za policisty, osoby z SBU či Berkutu, nutno konstatovat, že žalovaný se zabýval situací na Ukrajině a shromáždil dostatek podkladů o možnostech ochrany tamními úřady, jak je uvedeno v žalobou napadených rozhodnutích a žalovaným bylo zjištěno, že v zemi původu žalobců jsou

dostupné prostředky ochrany k hájení práv. Krajský soud je toho názoru, že nebyla prokázána neschopnost či neochota příslušných ukrajinských státních orgánů k poskytnutí ochrany žalobcům. Nelze akceptovat tvrzení žalobců a) a b) o neúčinné pomoci v situaci, kdy nevyužili všechny možnosti, které jim právní systém v jejich vlasti umožňoval. Na tomto závěru nemění nic ani událost popisovaná žalobci, k níž mělo dojít před 3 nebo 4 lety, kdy žalobce a) měl být zbit policisty poté, co jim vytýkal, že chodí nevšimavě kolem narkomanů, kteří prodávají drogy. Ani tehdy žalobce tvrzené protiprávní jednání policistů neřešil a na státní orgány své země se s žádostí o pomoc neobracel. Smyslem doplňkové ochrany jako jedné z forem mezinárodní ochrany není ochrana před jakýmkoliv negativními jevy v zemi původu a nástrojem pro poskytování ochrany před bezprávním, postihujícím jednotlivce nebo skupiny obyvatel. Pokud se tedy žalobci proti jimi tvrzenému postupu označených osob nijak nebránili, neoslovili státní orgány o pomoc, nelze akceptovat jejich tvrzení o neúčinné pomoci v zemi původu. V daných souvislostech nelze pominout ani tu skutečnost, že žalobci neměli žádné problémy se získáním cestovního dokladu a bez jakýchkoli obtíží z Ukrajiny vycestovali. Pro úplnost soud uvádí, že tvrdil-li žalobce a), že mu bylo vyhrožováno telefonicky neznámými osobami v souvislosti s možným nástupem jeho syna na vojenskou službu a žalobkyně b) uvedla, že výhrůžky žalobci a) byly spojeny s jeho možným nástupem do armády, má soud za to, že uvedený tvrzený odlišný motiv vyhrožujících osob žalobkyní b) svou intenzitou nesnižuje důvěryhodnost jejího tvrzení.

16. Soud dále zastává názor, že žalovaný shromáždil podrobné zprávy o zemi původu, které se zabývají situací na Ukrajině v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na východě země a případnými potyčkami v jiných oblastech země původu žalobců, přičemž jak výše uvedeno, skutková zjištění v tomto směru nedoznala změn ani po doplnění dokazování. Záporožská oblast, z níž žalobci pocházejí je podle zprávy Ministerstva vnitra ČR pod kontrolou ukrajinské ústřední vlády, shromážděné zprávy o zemi původu vypovídají o tom, že Ukrajina se nenachází ve stavu tzv. totálního konfliktu – tj. situaci, že již pouhá přítomnost osoby na území této země nebo regionu ji vystavuje reálnému nebezpečí ohrožení života a tělesné integrity (viz usnesení NSS č. j. 7 Azs 265/2014-17). Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 5 Azs 28/2008-68 uvedl, že v případě konfliktu nemajícího charakter totálního konfliktu, musí žadatel prokázat dostatečnou míru individualizace, a to např. tím, že prokáže, že již utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám způsobení vážné újmy; že ozbrojený konflikt probíhá právě v tom regionu jeho země původu, ve kterém skutečně pobýval, a že nemůže nalézt účinnou ochranu v jiné části země; či že jsou u něj dány jiné faktory (ať už osobní, rodinné či jiné), které zvyšují riziko, že terčem svévolného (nerozlišujícího) násilí bude právě on, konec citace. Krajský soud má za to, že žalovaný posoudil individuálně situaci žalobců na základě jejich tvrzení a tyto konfrontoval s informacemi získanými z různých zdrojů. S jeho závěry se soud ztotožňuje, v podrobnostech odkazuje na závěry žalovaného o neudělení doplňkové ochrany žalobcům uvedená v obou napadených rozhodnutích.
17. Soud uzavírá, že neshledal vady správního řízení, které předcházelo vydání napadených rozhodnutí, žalovaný dostatečně zjistil skutkový stav věci, rozhodnutí byla vydána v souladu se zákonem, a proto žaloby jako nedůvodné zamítl podle ust. § 78 odst. 7 s.ř.s.

18. Podle § 60 odst. 1 s.ř.s. soud nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobci ve věci úspěch neměli a žalovaný se náhrady nákladů řízení vzdal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě do dvou týdnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Brno, Moravské náměstí č. 6. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 22.05.2018

Mgr. Jarmila Úředníčková
samosoudkyně